

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Cdo/34/2022
Identifikačné číslo spisu: 1114211315
Dátum vydania rozhodnutia: 30.01.2025
Meno a priezvisko: JUDr. Alena Adamcová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2025:1114211315.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Aleny Adamcovej a členiek senátu JUDr. Márie Trubanovej, PhD. a JUDr. Viery Nevedelovej, v spore žalobcu U. B., nar. J., bytom O., zastúpeného Škubla & Partneri s. r. o., so sídlom Digital Park II, Einsteinova 25, Bratislava, proti žalovanej Slovenskej republike, za ktorú koná Slovenská informačná služba, so sídlom Vajnorská 39, Bratislava, o náhradu škody, vedenom na Mestskom súde Bratislava IV pod sp. zn. Bl-17C/144/2014 (predtým na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 17C/144/2014), o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 29. septembra 2020 sp. zn. 16Co/42/2018, takto

rozhodol:

Návrh žalovanej na prerušenie dovolacieho konania z a m i e t a .
Dovolanie z a m i e t a .
Žalovanej nárok na náhradu trov dovolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

1. Žalobca žalobou doručanou súdu dňa 14. 04. 2014, ktorej zmena petitu bola pripustená uznesením z 28. júna 2016 č. k. 17C/144/2014-338, sa domáhal pôvodne voči Slovenskej republike - Slovenskej informačnej službe ako žalovanej 1/ a súčasne voči Slovenskej informačnej službe ako žalovanej 2/ náhrady nemajetkovej ujmy, spočívajúcej v tom
- aby sa žalovaná 1/ zdržala akéhokoľvek používania záznamov a iných výsledkov použitia informačno-technických prostriedkov, povolených na základe rozhodnutia Krajského súdu v Bratislave sp. zn. Ntt-3-D-2879/2005 z 23. 11. 2005 a na základe rozhodnutia Krajského súdu v Bratislave sp. zn. Ntt-3-D-482/2006 z 18. 05. 2006 (ďalej aj „ITP“), ktoré sa nachádzajú v dispozičnej sfére Slovenskej informačnej služby, najmä v spisoch Slovenskej informačnej služby sp. zn. „63/950“, „63/956“ a „54“, ako aj v akýchkoľvek iných spisoch Slovenskej informačnej služby, vrátane zvukových alebo iných záznamov, úplných alebo čiastočných, priamych alebo nepriamych, doslovných alebo upravených prepisov záznamov, správ o používaní informačno-technických prostriedkov, správ o ukončení používania informačno-technických prostriedkov, „zvodiiek“ (spravodajských informácií), poskytovaných ústavným činiteľom alebo iným štátnym orgánom, vrátane ich kópií, prepisov a analytických interpretácií (popisov), ako aj vrátane akýchkoľvek iných výsledkov použitia informačno-

technických prostriedkov alebo akýchkoľvek údajov z použitia informačno-technických prostriedkov, a to bez ohľadu na to, či išlo o prepisy v písomnej alebo akejkolvek inej podobe, a bez ohľadu na to, v akej forme zachytávali, analyzovali alebo inak spravodajským spôsobom spracovávali obsah záznamov a iných výsledkov použitia informačno-technických prostriedkov, vrátane uloženia obsahu takýchto záznamov alebo iných výsledkov použitia informačno-technických prostriedkov spôsobom, ktorý zabráni každému, okrem súdu, v prístupe k nim, zdržať sa akéhokoľvek vyhotovovania takýchto záznamov a iných výsledkov takéhoto použitia informačno-technických prostriedkov a zdržala sa akéhokoľvek neoprávneného spracúvania osobných údajov žalobcu, ako aj iných údajov o žalobcovi alebo týkajúcich sa súkromia žalobcu, získaných alebo zhromaždených v súvislosti s vyhotovením a nezničením takýchto záznamov alebo iných výsledkov takéhoto použitia informačno-technických prostriedkov, vrátane využívania alebo uchovávanía takýchto údajov, - ďalej aby žalovaná 1/ vyradila a zničila všetky záznamy a akékoľvek iné výsledky použitia horeuvedených informačno-technických prostriedkov, minimálne však ich kópie a úplné prepisy, eventuálne, aby žalovaná 1/ vyradila a zničila všetky záznamy a akékoľvek iné výsledky použitia uvedených informačno-technických prostriedkov, minimálne však ich kópie a úplné prepisy, a vo všetkých ostatných údajoch uložených podľa ustanovenia § 17 ods. 6 zákona č. 46/1993 Z. z. o Slovenskej informačnej službe v znení neskorších predpisov (ďalej aj „zák. č. 46/1993 Z. z.“), vymazala akékoľvek osobné údaje žalobcu, ako aj iné údaje o žalobcovi alebo týkajúce sa súkromia žalobcu, ktoré boli získané alebo zhromaždené v súvislosti s používaním informačno-technických prostriedkov na základe horeuvedených rozhodnutí Krajského súdu v Bratislave,

- ďalej aby žalovaná 1/ doručila žalobcovi na adresu advokátskej kancelárie Škubla & Partneri s. r. o., so sídlom Digital Park II, Einsteinova 25, 851 01 Bratislava kópiu zápisnice o zničení záznamov a akýchkoľvek iných výsledkov použitia horeuvedených informačno-technických prostriedkov alebo písomnú informáciu o ich zničení v rozsahu údajov, ktoré mali byť zaznamenané v zápisnici o ich zničení,

- eventuálne, aby žalovaná 1/ doručila žalobcovi na adresu advokátskej kancelárie Škubla & Partneri s. r. o., so sídlom Digital Park II, Einsteinova 25, 851 01 Bratislava, kópiu zápisnice o zničení záznamov a akýchkoľvek iných výsledkov použitia horeuvedených informačno-technických prostriedkov alebo písomnú informáciu o ich zničení v rozsahu údajov, ktoré mali byť zaznamenané v zápisnici o ich zničení, ako aj písomné oznámenie o vymazaní osobných údajov žalobcu, ako aj iných údajov o žalobcovi alebo týkajúcich sa súkromia žalobcu z údajov, uložených podľa ustanovenia § 17 ods. 6 zákona č. 46/1993 Z. z., ktoré boli získané alebo zhromaždené v súvislosti s používaním informačno-technických prostriedkov na základe horeuvedených rozhodnutí Krajského súdu v Bratislave,

- ďalej, aby sa žalovaná 2/ zdržala akéhokoľvek používania záznamov a iných výsledkov použitia horeuvedených informačno-technických prostriedkov, vrátane uloženia obsahu takýchto záznamov a iných výsledkov použitia informačno-technických prostriedkov spôsobom, ktorý zabráni každému, okrem súdu, v prístupe k nim, zdržala sa akéhokoľvek vyhotovovania takýchto záznamov a iných výsledkov takéhoto použitia informačno-technických prostriedkov a zdržala sa akéhokoľvek neoprávneného spracúvania osobných údajov žalobcu, ako aj iných údajov o žalobcovi alebo týkajúcich sa súkromia žalobcu, získaných alebo zhromaždených v súvislosti s vyhotovením a nezničením takýchto záznamov alebo iných výsledkov takéhoto použitia informačno-technických prostriedkov, vrátane využívania alebo uchovávanía takýchto údajov,

- ďalej aby žalovaná 2/ vyradila a zničila všetky záznamy a iné výsledky použitia horeuvedených informačno-technických prostriedkov, minimálne však ich kópie a úplné prepisy,

- eventuálne, aby žalovaná 2/ vyradila a zničila všetky záznamy a iné výsledky použitia horeuvedených informačno-technických prostriedkov, minimálne však ich kópie a úplné prepisy, a vo všetkých ostatných údajoch uložených podľa ustanovenia § 17 ods. 6 zákona č. 46/1993 Z. z., vymazala akékoľvek osobné údaje žalobcu, ako aj iné údaje o žalobcovi alebo týkajúce sa súkromia žalobcu, ktoré boli získané alebo zhromaždené v súvislosti s používaním informačno-technických prostriedkov na základe uvedených rozhodnutí Krajského súdu v Bratislave,

- ďalej, aby žalovaná 2/ doručila žalobcovi na adresu advokátskej kancelárie Škubla & Partneri s. r. o., so sídlom Digital Park II, Einsteinova 25, 851 01 Bratislava, kópiu zápisnice o zničení záznamov a iných výsledkov použitia uvedených informačno-technických prostriedkov, alebo písomnú informáciu o ich

zničení v rozsahu údajov, ktoré mali byť zaznamenané v zápisnici o ich zničení,

- eventuálne, aby žalovaná 2/ doručila žalobcovi na adresu advokátskej kancelárie Škubla & Partneri s. r. o., so sídlom Digital Park II, Einsteinova 25, 851 01 Bratislava, kópiu zápisnice o zničení záznamov a akýchkoľvek iných výsledkov použitia uvedených informačno-technických prostriedkov alebo písomnú informáciu o ich zničení v rozsahu údajov, ktoré mali byť zaznamenané v zápisnici o ich zničení, ako aj písomné oznámenie o vymazaní osobných údajov o žalobcovi, ako aj iných údajov o žalobcovi alebo týkajúcich sa súkromia žalobcu z údajov uložených podľa ustanovenia § 17 ods. 6 zákona č. 46/1993 Z. z., ktoré boli získané alebo zhromaždené v súvislosti s používaním informačno-technických prostriedkov na základe uvedených rozhodnutí Krajského súdu v Bratislave,

- resp. aby súd konštatoval, že postupom žalovanej 1/, ktorý spočíval v tom, že žalovaná 1/ prostredníctvom Slovenskej informačnej služby neoprávnene používala informačno-technické prostriedky povolené na základe uvedených rozhodnutí Krajského súdu v Bratislave a postupom žalovanej 1/, ktorý spočíval v tom, že žalovaná 1/ prostredníctvom Slovenskej informačnej služby neoprávnene vyhotovovala, používala, uchovávala a nezničila záznamy alebo akékoľvek iné výsledky, ich kópie a úplné prepisy alebo akékoľvek údaje z použitia uvedených informačno-technických prostriedkov došlo k porušeniu práva žalobcu na ochranu osobnosti,

- ďalej, že postupom žalovanej 2/, ktorý spočíval v neoprávnenom používaní informačno-technických prostriedkov povolených na základe uvedených rozhodnutí Krajského súdu v Bratislave a postupom žalovanej 2/, ktorý spočíval v neoprávnenom vyhotovovaní, používaní, uchovávaní a nezničení záznamov alebo akýchkoľvek iných výsledkov, ich kópií a úplných prepisov alebo akýchkoľvek údajov z použitia uvedených informačno-technických prostriedkov, došlo k porušeniu práva žalobcu na ochranu osobnosti.

Súd v priebehu konania na základe uznesenia zo 14. júna 2017 č. k. 17C/144/2014-376 žalobný návrh voči žalovanej 2/ vylúčil na samostatné konanie.

2. Okresný súd Bratislava I (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) rozsudkom zo 7. júla 2017 č. k. 17C/144/2014-447, žalobu zamietol a žalovanej nárok na náhradu trov konania nepriznal.

2.1. Súd posudzoval uplatnený nárok vo vzťahu k aplikácii zák. č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej aj „zák. č. 514/2003 Z. z.“ alebo „zákon o zodpovednosti za škodu“), ktorý upravuje zodpovednosť štátu za škodu spôsobenú orgánmi verejnej moci, t. j., či Slovenská informačná služba je orgánom verejnej moci. Uviedol, že ustanovenie § 1 zák. č. 514/2003 Z. z. definuje zodpovednosť štátu za škodu spôsobenú orgánmi verejnej moci a ustanovenie § 4 cit. zákona vymenováva orgány verejnej moci, ktoré konajú v mene štátu, pričom zákonodarca počítal i so situáciou pre prípad, že príslušný orgán verejnej moci nemožno určiť. V tom prípade v mene štátu koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky. V duchu zákona sa súd zaoberal postavením Slovenskej informačnej služby s tým, či spadá do štruktúry orgánov verejnej moci. Uviedol, že zriadenie a postavenie Slovenskej informačnej služby upravuje zák. č. 46/1993 Z. z., ako štátny orgán Slovenskej republiky, ktorého kontrolu činnosti vykonáva Národná rada Slovenskej republiky. Z uvedeného vyplýva, že Slovenská informačná služba nie je orgánom verejnej moci tak, ako to má na mysli zák. č. 514/2003 Z. z. Uvedený právny názor vyplýva nielen z rozhodnutia Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 4Co/687/2014, ale i zo všeobecného výkladu pojmov štátny orgán, verejná moc, verejná správa (rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2Sžnč/2/2013 z 05. 02. 2014 a sp. zn. 9Sžz/2/2013 z 29. 01. 2014). V ustanovení § 81 ods. 3 zákona č. 215/2004 Z. z. o ochrane utajovaných skutočností zákonodarca priznal postavenie ústredného orgánu štátnej správy, okrem iného, aj Slovenskej informačnej službe, ale výlučne na účely tohto zákona a nie na účely zák. č. 514/2003 Z. z. Vzhľadom na uvedené súd dospel k právnomu názoru, že zák. č. 514/2003 Z. z. titulom nemajetkovej ujmy vo vzťahu k žalovanej, tak ako ho označil žalobca, nie je možné aplikovať, t. j. Slovenská republika, v mene ktorej koná Slovenská informačná služba nie je pasívne vecne legitimovaným subjektom, preto súd takto uplatnený nárok zamietol. Aj keby bolo možné pre uplatnený nárok aplikovať zák. č. 514/2003 Z. z., čo však súd vylúčil, bolo by potrebné posúdiť rozsah zodpovednosti podľa § 3 ods. 1 písm. a) cit. zákona za škodu, ktorá bola spôsobená orgánmi

verejnej moci pri výkone verejnej moci, a to - v danom prípade s poukazom na nálezy Ústavného súdu SR, od ktorých žalobca svoj nárok odvodzuje - titulom nezákonných rozhodnutí. Žalovaná žiadne rozhodnutie nevydala, a preto zodpovednosť žalovanej nemá oporu v zákone č. 514/2003 Z. z. Z hľadiska časovej hospodárnosti, súd v rámci písomného vyhotovenia rozsudku neuviedol ďalšie písomné a ústne vyjadrenia strán, ktoré tvoria obsah súdneho spisu, nakoľko ich uvedenie a právne vyhodnotenie by bolo nadbytočné, neefektívne a v rámci odôvodnenia tohto rozsudku aj nepodstatné. Nie je úlohou súdu v odôvodnení uviesť všetky dôkazné prostriedky, ktoré boli v súdnom spore vykonané, ale iba tie, ktoré sú najpodstatnejšie, z ktorých súd vychádzal pri rozhodovaní o opodstatnenosti žaloby a to tak, aby odôvodnenie súdu bolo presvedčivé a preskúmateľné [§ 220 ods. 2 zák. č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CSP“)].

3. Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) rozsudkom z 29. septembra 2020 sp. zn. 16Co/42/2018 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku I. v zamietajúcej časti týkajúcej sa uloženia povinnosti žalovanej

a) zdržať sa akéhokoľvek používania záznamov a iných výsledkov použitia informačno-technických prostriedkov, povolených na základe rozhodnutia Krajského súdu v Bratislave sp. zn. Ntt-3-D-2879/2005 z 23. 11. 2005 a na základe rozhodnutia Krajského súdu v Bratislave sp. zn. Ntt-3-D-482/2006 z 18. 05. 2006, ktoré sa nachádzajú v dispozičnej sfére Slovenskej informačnej služby, najmä v spisoch Slovenskej informačnej služby sp. zn. „63/950“, „63/956“ a „54“, ako aj v akýchkoľvek iných spisoch Slovenskej informačnej služby, vrátane zvukových alebo iných záznamov, úplných alebo čiastočných, priamych alebo nepriamych, doslovných alebo upravených prepisov záznamov, správ o používaní informačno-technických prostriedkov, správ o ukončení používania informačno-technických prostriedkov, „zvodiak“ (spravodajských informácií), poskytovaných ústavným činiteľom alebo iným štátnym orgánom, vrátane ich kópií, prepisov a analytických interpretácií (popisov), ako aj vrátane akýchkoľvek iných výsledkov použitia informačno-technických prostriedkov alebo akýchkoľvek údajov z použitia informačno-technických prostriedkov, a to bez ohľadu na to, či išlo o prepisy v písomnej alebo akejkoľvek inej podobe, a bez ohľadu na to, v akej forme zachytávali, analyzovali alebo inak spravodajským spôsobom spracovávali obsah záznamov a iných výsledkov použitia informačno-technických prostriedkov, vrátane uloženia obsahu takýchto záznamov alebo iných výsledkov použitia informačno-technických prostriedkov spôsobom, ktorý zabráni každému, okrem súdu, v prístupe k nim, zdržať sa akéhokoľvek vyhotovovania takýchto záznamov a iných výsledkov takéhoto použitia informačno-technických prostriedkov a zdržať sa akéhokoľvek neoprávneného spracúvania osobných údajov žalobcu, ako aj iných údajov o žalobcovi alebo týkajúcich sa súkromia žalobcu, získaných alebo zhromaždených v súvislosti s vyhotovením a nezničením takýchto záznamov alebo iných výsledkov takéhoto použitia informačno-technických prostriedkov, vrátane využívania alebo uchovávanía takýchto údajov,

b) vyradiť a zničiť všetky záznamy a akékoľvek iné výsledky použitia informačno-technických prostriedkov uvedené v bode 1. výroku tohto rozsudku, minimálne však ich kópie a úplné prepisy, eventuálne (1)

a) vyradiť a zničiť všetky záznamy a akékoľvek iné výsledky použitia informačno-technických prostriedkov, uvedené v bode 1. výroku tohto rozsudku, minimálne však ich kópie a úplné prepisy a vo všetkých ostatných údajoch uložených podľa § 17 ods. 6 zákona č. 46/1993 Z. z. o Slovenskej informačnej službe v znení neskorších predpisov, vymazať akékoľvek osobné údaje žalobcu, ako aj iné údaje o žalobcovi alebo týkajúce sa súkromia žalobcu, ktoré boli získané alebo zhromaždené v súvislosti s používaním informačno-technických prostriedkov na základe rozhodnutí Krajského súdu v Bratislave uvedených v bode 1. výroku tohto rozsudku,

b) doručiť žalobcovi na adresu advokátskej kancelárie Škubla & Partneri s. r. o., so sídlom Digital Park II, Einsteinova 25, 851 01 Bratislava, kópiu zápisnice o zničení záznamov a akýchkoľvek iných výsledkov použitia informačno-technických prostriedkov uvedených v bode 1. výroku tohto rozsudku alebo písomnú informáciu o ich zničení v rozsahu údajov, ktoré mali byť zaznamenané v zápisnici o ich zničení, eventuálne (2)

a) doručiť žalobcovi na adresu advokátskej kancelárie Škubla & Partneri s. r. o., so sídlom Digital Park II, Einsteinova 25, 851 01 Bratislava, kópiu zápisnice o zničení záznamov a akýchkoľvek iných výsledkov použitia informačno-technických prostriedkov uvedených v bode 1. výroku tohto rozsudku alebo písomnú informáciu o ich zničení v rozsahu údajov, ktoré mali byť zaznamenané v zápisnici o ich zničení, ako aj písomné oznámenie o vymazaní osobných údajov žalobcu, ako aj iných údajov o žalobcovi alebo týkajúcich sa súkromia žalobcu z údajov uložených podľa § 17 ods. 6 zákona č. 46/1993 Z. z. o Slovenskej informačnej službe v znení neskorších predpisov, ktoré boli získané alebo zhromaždené v súvislosti s používaním informačno-technických prostriedkov na základe rozhodnutí Krajského súdu v Bratislave uvedených v bode 1. výroku rozsudku, ktorých nárokov sa žalobca domáhal titulom náhrady nemajetkovej ujmy podľa zákona č. 514/2003 Z. z. a podľa § 13 Občianskeho zákonníka potvrdil.

Vo výroku II. napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v zamietajúcej časti týkajúcej sa konštatovania, že postupom žalovanej, ktorý spočíval v tom, že žalovaná prostredníctvom Slovenskej informačnej služby neoprávnene používala informačno-technické prostriedky povolené na základe rozhodnutí Krajského súdu v Bratislave uvedených v bode 1. výroku rozsudku a postupom žalovanej, ktorý spočíval v tom, že žalovaná prostredníctvom Slovenskej informačnej služby neoprávnene vyhotovovala, používala, uchovávala a nezničila záznamy alebo akékoľvek iné výsledky, ich kópie a úplné prepisy alebo akékoľvek údaje z použitia informačno-technických prostriedkov uvedené v bode 1. výroku došlo k porušeniu práva žalobcu na ochranu osobnosti, ktorého nároku sa žalobca domáhal titulom náhrady nemajetkovej ujmy podľa § 13 Občianskeho zákonníka potvrdil.

Vo výroku III. napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v zamietajúcej časti týkajúcej sa konštatovania, že postupom žalovanej, ktorý spočíval v tom, že žalovaná prostredníctvom Slovenskej informačnej služby neoprávnene používala informačno-technické prostriedky povolené na základe rozhodnutí Krajského súdu v Bratislave uvedených v bode 1. výroku rozsudku a postupom žalovanej, ktorý spočíval v tom, že žalovaná prostredníctvom Slovenskej informačnej služby neoprávnene vyhotovovala, používala, uchovávala a nezničila záznamy alebo akékoľvek iné výsledky, ich kópie a úplné prepisy alebo akékoľvek údaje z použitia informačno-technických prostriedkov uvedené v bode 1. výroku došlo k porušeniu práva žalobcu na ochranu osobnosti, ktorého nároku sa žalobca domáhal titulom náhrady nemajetkovej ujmy podľa zákona č. 514/2003 Z. z., zrušil a vec v tomto rozsahu vrátil na ďalšie konanie.

3.1. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v zamietajúcej časti, týkajúcej sa nárokov uplatnených titulom ochrany osobnosti podľa § 13 Občianskeho zákonníka v zmysle § 387 ods. 1 CSP potvrdil, nakoľko napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie je v tejto časti vo výroku správny; vychádzal z toho, že preskúvanie vecnej legitímácie, či už aktívnej alebo pasívnej je imanentnou súčasťou súdneho konania. Poukázal na ustálenú súdnu prax (sp. zn. 3Cdo/201/2007, 3Cdo/131/2017, R 127/2014) a konštatoval, že subjektom zodpovedným za neoprávnenosť zásahu do osobnostných práv dotknutého subjektu podľa ustanovení Občianskeho zákonníka, a teda subjektom pasívne legitimovaným v konaní o nárokoch vyplývajúcich z neoprávneného zásahu do osobnostných práv žalobcu podľa § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka je jedine pôvodca zásahu, teda fyzická alebo právnická osoba, ktorá sa dopustila protiprávneho konania spôsobilého privodiť ujmu na osobnostných právach. V prípade, ak bol neoprávnený zásah do osobnosti spôsobený niekým, kto bol vedome použitý právnickou či fyzickou osobou k realizácii činnosti tejto právnickej či fyzickej osoby, a takto použitá fyzická osoba konala v rámci svojho poverenia, postihuje občianskoprávna sankcia podľa § 13 Občianskeho zákonníka zásadne samotnú právnickú či fyzickú osobu (pri analogickom použití § 420 ods. 2 Občianskeho zákonníka v spojení s § 853 ods. 1 Občianskeho zákonníka) a použitá fyzická osoba zodpovedá len v rámci vnútorného vzťahu, a to všetko za predpokladu, že pri činnosti tejto použitej fyzickej osoby bol zachovaný miestny, časový a vecný (vnútorný účelový) vzťah k plneniu úloh vyplývajúcich z činnosti právnickej či fyzickej osoby, a že sa tak nedopustila v tomto zmysle excesu z rámca vymedzenej činnosti právnickej či fyzickej osoby, kedy by občianskoprávna zodpovednosť za neoprávnený zásah postihovala priamo túto použitú fyzickú osobu. V nadväznosti na uvedené je preto z hľadiska vecnej hmotnoprávnej legitímácie potrebné starostlivo rozlišovať štát - ako účastníka občianskoprávných

vzťahov podľa § 21 Občianskeho zákonníka od štátnych orgánov, resp. orgánov štátnej správy, vystupujúcich ako samostatné právnické osoby podľa § 18 ods. 2 písm. d) Občianskeho zákonníka. V prípadoch zodpovednosti za vznik škody alebo ujmy spôsobenej neoprávneným zásahom štátneho orgánu je zodpovednosť štátu (Slovenskej republiky) daná len v prípadoch, pokiaľ ide o škodu/ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom štátnych orgánov podľa zákona č. 514/2003 Z. z., kedy nezodpovedá samotný štátny orgán, ale štát (Slovenská republika). Štát a štátny orgán sú teda odlišnými subjektmi práva, odlišnými právnickými osobami. Zodpovednosť štátu za vznik škody/ujmy sa tak uplatní len v medziach pôsobnosti osobitného zákona o zodpovednosti štátu za škodu (zákon č. 514/2003 Z. z.). Nemožno jeho pôsobnosť, ani za použitia analógie, rozširovať aj na prípady neoprávneného zásahu do osobnostných práv a nárokov z neho vyplývajúcich v zmysle § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka, pretože štátne orgány, ktoré pokiaľ majú samostatnú subjektivitu, nesú aj vlastnú zodpovednosť za prípadné zásahy do osobnostných práv. S poukazom na vyššie uvedené úvahy odvolací súd dospel k záveru, že žalovaná - Slovenská republika (štát), nie je v časti nárokov, ktorých priznania sa žalobca domáhal titulom náhrady nemajetkovej ujmy podľa § 13 Občianskeho zákonníka pasívne legitimovaná, lebo v skutkovom rámci vymedzenom podanou žalobou ju nemožno považovať za subjekt, ktorý zasiahol do osobnostných práv žalobcu. Posúdenie nárokov uplatnených žalobcom podľa ustanovení Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti preto ani neprichádzalo do úvahy; pasívne legitimovaným v konaní o nárokoch žalobcu posudzovaných podľa ustanovení Občianskeho zákonníka môže byť iba ten orgán štátu, o ktorom žalobca tvrdí, že svojou činnosťou zasiahol do jeho osobnostných práv, t. j. v danom prípade Slovenská informačná služba.

3.2. Vo vzťahu k posúdeniu nárokov uplatnených žalobcom podľa zákona č. 514/2003 Z. z. sa odvolací súd stotožnil s námietkou žalobcu, že súd prvej inštancie pochybil, ak žalobu zamietol z dôvodu nedostatku pasívnej legitimácie žalovanej, nakoľko je zrejmé, že na strane žalovanej bola označená Slovenská republika, t. j. štát, ktorej pasívna legitimácia v konaniach o náhradu škody podľa zákona č. 514/2003 Z. z. vyplýva priamo zo zákona (§ 1 písm. a), § 3 zákona č. 514/2003 Z. z.). Neoznačenie toho, kto má za štát konať, má za následok neúplnosť návrhu, so súčasným vznikom povinnosti súdu pokúsiť sa o odstránenie tejto vady postupom podľa § 129 CSP. V prípade, že žalovaná strana síce štátny orgán, ktorý má za štát konať označí, ale uplatnený nárok do pôsobnosti tohto štátneho orgánu nepatrí, alebo označí subjekt, ktorý štátnym orgánom nie je, resp. nie je ani právnym subjektom, nejde o vadu návrhu ani o nedostatok podmienky konania. Z ustanovenia § 73 CSP vyplýva, že súd je povinný - bez zreteľa na označenie obsiahnuté v návrhu - zabezpečiť, aby za štát pred súdom konal štátny orgán v zmysle ustanovení vyplývajúcich z osobitných predpisov (podobne uznesenie Najvyššieho súdu SR z 26. 09. 2012, sp. zn. 6Cdo/149/2011). Ak teda súd prvej inštancie bol toho názoru, že Slovenská informačná služba nie je štátnym orgánom, ktorý zastupuje štát v konaní o náhradu škody spôsobenej jej nesprávnym úradným postupom podľa zákona č. 514/2003 Z. z. (i keď odvolací súd tento názor nezastáva), potom mal zabezpečiť, aby za štát konal štátny orgán v zmysle ustanovení vyplývajúcich z osobitných predpisov, avšak nemohol žalobu z tohto dôvodu zamietnuť. Napriek uvedenému pochybeniu odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v zmysle § 387 ods. 1 CSP potvrdil v zamietajúcej časti, ktorá sa vzťahuje k zdržovacím výrokom a výrokom ukladajúcim žalovanej povinnosť určitým spôsobom konať, pretože napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie je v tejto časti vo výroku vecne správny. V tejto súvislosti uviedol, že v konaní o náhradu škody podľa zákona č. 514/2003 Z. z. sa poškodený môže domáhať náhrady skutočnej škody a ušlého zisku; v prípade nemajetkovej ujmy sa poškodený môže domáhať aj náhrady vzniknutej ujmy v peniazoch, ak nie je možné uspokojiť ju inak a iba samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením. Zmyslom a účelom zákona č. 514/2003 Z. z. nie je odstránenie závažného stavu, ktorý vznikol nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom, ale poskytnutie materiálneho odškodnenia, resp. poskytnutie určitej morálnej satisfakcie aj v podobe finančnej náhrady, za už vzniknutú ujmu ako následok pochybenia štátneho orgánu, za ktoré nesie zodpovednosť štát; v režime zákona č. 514/2003 Z. z. preto neprichádza do úvahy náhrada škody formou zdržovacej žaloby, ktorá má iba preventívnu funkciu, ani žaloby odstraňovacej, ktorá plní funkciu reštitučnú a už vôbec nie žaloby požadujúcej, aby súd v civilnom sporovom konaní uložil štátnemu orgánu povinnosť niečo konať, či nekonať. Pokiaľ aj zákon č. 514/2003 Z. z. hovorí o tzv. „inom uspokojení nemajetkovej ujmy“, odvolací súd zastával názor, že týmto sa nepochybne myslí morálna satisfakcia (zadosťučinenie) za nezákonné rozhodnutie, či

nesprávny úradný potup, čo vyplýva aj z úmyslu zákonodarcu.

3.3. Pokiaľ ide o zrušujúcu časť svojho rozsudku uviedol, že zo znenia § 17 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z. vyplýva, že poškodený sa môže domáhať aj konštatovania porušenia práva; nevyhnutým predpokladom priznania tejto formy satisfakcie je ale zistenie, že v konaní boli preukázané všetky predpoklady pre vznik zodpovednosti štátu podľa zákona č. 514/2003 Z. z., t. j. existencia nezákonného rozhodnutia alebo nesprávneho úradného potupu, vznik ujmy a príčinná súvislosť medzi nesprávnym úradným postupom a vznikom ujmy. Z citovaných zákonných ustanovení mu vyplynulo, že nesprávny úradný postup v zmysle zákona č. 514/2003 Z. z. môže založiť aj konanie Slovenskej informačnej služby, ak v rozpore so zákonom č. 166/2003 Z. z. o ochrane súkromia pred neoprávneným použitím informačno-technických prostriedkov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o ochrane pred odpočúvaním), (ďalej aj „zák. č. 166/2003 Z. z.“) použije informačno-technický prostriedok, vyhotoví alebo skopíruje záznam. Súčasne však treba vychádzať z toho, že zákon č. 514/2003 Z. z. definuje „nesprávny úradný postup“ aj ako iný nezákonný zásah do práv, právom chránených záujmov fyzických osôb a právnických osôb. Z takto vymedzeného pojmu „nesprávny úradný postup“ vyplýva, že ide o postup porušujúci pravidlá konania (počínania, správania) orgánu verejnej moci. Podľa konkrétnych okolností toho-ktorého prípadu pôjde o akúkoľvek činnosť spojenú s výkonom právomocí orgánu verejnej moci. Keďže úradný postup nie je spravidla možné v právnom predpise upraviť do najmenších podrobností, treba správnosť úradného postupu posudzovať i z hľadiska účelu, k dosiahnutiu ktorého smeruje postup orgánu verejnej moci. Na uvedenom základe tak možno konštatovať, že Slovenská informačná služba ako štátny orgán sui generis, je orgánom verejnej moci; konanie Slovenskej informačnej služby pri činnosti, ktorá súvisí s výkonom jej právomocí nepochybne môže viesť k zásahom do práv a oprávnených záujmov fyzických a právnických osôb, a teda zakladať znaky naplňajúce definíciu nesprávneho úradného postupu podľa zákona č. 514/2003 Z. z. Nakoľko súd prvej inštancie žalobu v časti, v ktorej sa žalobca domáhal konštatovania porušenia práva podľa § 17 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z. zamietol z dôvodu, že žalovaná v konaní nie je pasívne legitimovaná, v dôsledku čoho sa nezaoberal samotným meritom veci, ani dôkazmi navrhnutými žalobcom, odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v tejto zamietajúcej časti podľa § 389 ods. 1 písm. b), písm. c) CSP zrušil a podľa § 391 ods. 1 CSP vrátil vec na ďalšie konanie.

4. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) v celom rozsahu dovolanie z dôvodu uvedeného v § 421 ods. 1 písm. b) CSP, t. j. nesprávneho právneho posúdenia veci odvolacím súdom v otázkach, ktoré v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte neboli vyriešené. Navrhol, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zmenil tak, že žalobe vyhovie alebo, aby ho zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie.

4.1. Dovolateľ vymedzil 5 otázok, ktoré mal odvolací súd nesprávne právne posúdiť a formuloval ich nasledovne:

- a) je možné domáhať sa voči Slovenskej republike (ďalej aj „SR“) ako právnickej osobe povinnosti zdržania sa pokračovania v protiprávnom konaní spočívajúcom v zásahu do súkromia (ochrany osobnosti) a povinnosti odstránenia protiprávneho stavu, napríklad podľa zákona o zodpovednosti za škodu; osobitne či právny poriadok Slovenskej republiky umožňuje úspešné uplatnenie negatívneho a reštitučného petitu v prejednávanej prípadu hoci aj v intenciách zákona o zodpovednosti za škodu?
- b) môže byť za to isté protiprávne konanie spočívajúce v zásahu do súkromia (ochrany osobnosti) zodpovedná SR podľa zákona o zodpovednosti za škodu a súčasne aj orgán verejnej moci podľa Občianskeho zákonníka; teda či možno konštatovať, že protiprávneho zásahu do súkromia (ochrany osobnosti) sa dopustila SR a súčasne aj orgán verejnej moci?
- c) pohlcuje súhlas krajského súdu s použitím ITP predchádzajúci postup SIS vrátane žiadosti o súhlas s použitím ITP v tom zmysle, že je možné napádať len zodpovednosť za škodu spôsobenú nezákonnosťou súhlasu krajského súdu?
- d) pohlcuje súhlas krajského súdu s použitím ITP aj postup SIS, ktorý nasleduje po vydaní takéhoto súhlasu?
- e) ak je súhlas s použitím ITP dodatočne označený za nezákonný (nulitný), a preto zrušený iným súdnym rozhodnutím, možno považovať postup SIS pri použití ITP a následnom vyhotovovaní,

používání, uchovávaní a nezničení Záznamov a Iných výsledkov, stále za zákonný? Môže byť teda nezákonné (nulitné) a zrušené rozhodnutie zákonným titulom pre ďalší postup? Povedané inak, môže z nezákonného (nulitného) a zrušeného rozhodnutia jedného orgánu verejnej moci vzniknúť zákonný postup iného orgánu verejnej moci?

4.2. Pokiaľ šlo o prvú otázku dovolateľ argumentoval, že zák. č. 514/2003 Z. z. priznáva možnosť dožadovať sa zdržania protiprávnych zásahov (negatívny petit) aj požadovať nepeňažnú nápravu formou odstránenia protiprávneho stavu, ak je to objektívne možné (reštitučný petit). Ak by tomu tak aj nebolo, povinnosť SR, a teda aj súdov SR, je aplikovať Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej aj „Dohovor“), z ktorého vyplýva, že z protiprávneho použitia ITP je povinnosť zničiť všetky Záznamy a Iné výsledky. Bolo teda povinnosťou odvolacieho súdu hľadať právo pre naplnenie tejto povinnosti. Ak podľa krajského súdu zák. č. 514/2003 Z. z. explicitne neumožňuje uplatnenie negatívneho a reštitučného petitu, tak v zmysle čl. 2 až 4 CSP môže takúto právnu úpravu aj dotvoriť. Pripomenul, že dovŕšiť právnu ochranu odmietli (po usmernení ústavného súdu) Najvyšší súd SR v rámci správneho súdnictva, Krajský súd v Bratislave v rámci výkonu dohľadu podľa § 7 zák. č. 166/2003 Z. z., aj samotná SIS. Je podľa neho povinnosťou civilného súdu, aby túto právnu ochranu dovŕšil sám v rámci tzv. zostatkovej právomoci. Vo svojich rozhodnutiach sa síce najvyšší súd vyjadril v tom zmysle, že zák. č. 514/2003 Z. z. má primárne slúžiť na poskytnutie satisfakcie za účelom zmiernenia následkov protiprávneho konania, avšak nešlo o situácie, keď k protiprávnemu konaniu stále dochádza a protiprávny stav sa prehľbuje, pričom neexistuje iný prostriedok nápravy než civilná žaloba, hoci aj v intenciách zákona o zodpovednosti za škodu. V takom prípade totiž bez vyhovenia negatívneho a reštitučného petitu nemožno hovoriť o efektívnom prostriedku nápravy. Poukázal na inštrukcie ústavného súdu z roku 2012, v zmysle ktorých porušenie zákona č. 166/2003 Z. z. zakladá zodpovednosť štátu v zmysle zákona č. 514/2003 Z. z. Podľa ústavného súdu mal právnu ochranu dovŕšiť všeobecný súd, aj keď neposkytol vyčerpávajúce usmernenie ako má krajský súd postupovať.

4.3. Negatívny petit (povinnosť „zdržať sa“) je preto podľa žalobcu dostatočne zrozumiteľný a bez ďalšieho vykonateľný aj v režime zákona č. 514/2003 Z. z. Toto právo vyplýva žalobcovi z ustanovenia § 17 ods. 2 zák. č. 514/2003 Z. z., ktoré upravuje možnosť uspokojenia náhrady nemajetkovej ujmy „inak“ ako v peniazoch, pričom takéto iné - nepeňažné - uspokojenie má zo zákona prednosť pred uspokojením v peniazoch. Záznamy a Iné výsledky boli vyhotovené v rozpore so zák. č. 166/2003 Z. z., preto je zrejmé, že sa ich akéhokoľvek používania žalovaná musí zdržať bez ohľadu na to, či jej to prikáže súd, ale keďže odmieta takto postupovať, je povinnosťou súdu poskytnúť žalobcovi ochranu. Žalobcovi nemôže odvolací súd uprieť právo na takú satisfakciu (prostredníctvom negatívneho petitu), ktorá jediná je objektívne spôsobilá sanovať následky protiprávneho stavu, a to najmä s ohľadom na princíp zákazu odmietnutia spravodlivosti.

4.4. Podľa žalobcu aj reštitučný petit (povinnosť „vyradiť a zničiť“) jednoznačne spadá pod satisfakciu nemajetkovej ujmy vo forme nepeňažnej satisfakcie podľa § 17 ods. 2 zák. č. 514/2003 Z. z. v zásade z rovnakých dôvodov ako pri negatívnom petite. Žalované aktívne konanie pripodobnil zverejneniu rozsudku, na ktorý poukázal odvolací súd vo svojom odôvodnení. Doplnil, že pokiaľ ide o zápisnicu o zničení, nemôže ísť pri jej doručení žalobcovi o postup v rozpore so zákonom.

5. Žalovaná vo vyjadrení k dovolaniu sa v celom rozsahu stotožnila so závermi odvolacieho súdu. Podľa jej názoru žalobca predmetnú právnu otázku, ktorej vymedzenie je podmienkou prípustnosti dovolania, dostatočne nevymedzil. Poukázala na svoje podrobné vyjadrenia predložené v priebehu konania. Uviedla, že žalobca v dovolaní neuvádza právne skutočnosti, ktoré by v priebehu konania už neboli posúdené. Žalovaná dala dovolaciemu súdu na zváženie prerušenie dovolacieho konania do rozhodnutia o dovolaní v skutkovo i právne obdobnej veci vedenej na dovolacom súde pod sp. zn. 2Cdo/1/2021. Záverom zhrnula, že dovolanie žalobcu je v celom rozsahu neopodstatnené a účelové a tým pádom i nedôvodné. Navrhla, aby dovolací súd dovolanie odmietol v zmysle ustanovenia § 447 písm. f) CSP alebo ako nedôvodné v zmysle ustanovenia § 448 CSP zamietol.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§

35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie žalobcu treba zamietnuť, pretože nie je dôvodné.

7. Žalovaná vo vyjadrení k podanému dovolaniu navrhla dovolaciemu súdu zväziť prerušenie konania z dôvodu prebiehajúceho konania na dovolacom súde, ktoré je skutkovo a právne obdobné súdnej veci. Dovolací súd zistil, že konanie vedené pod sp. zn. 2Cdo/1/2021 bolo skončené uznesením z 30. januára 2023, z dôvodu ktorého nepovažoval za potrebné predmetné konanie prerušovať. Na základe uvedeného dovolací súd návrh žalovanej na prerušenie konania v zmysle § 445 CSP zamietol.

8. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Mimoriadnej povahy dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

9. V danom prípade dovolateľ vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená. Aby na základe dovolania podaného podľa tohto ustanovenia mohlo byť rozhodnutie odvolacieho súdu podrobené meritórnemu dovolaciemu prieskumu, musí smerovať proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie. Ako vyplýva z obsahu dovolania, právne otázky označené v bode 4. tohto rozsudku a na strane 2 dovolania žalobcu pod písmenami b) až e), resp. v častiach 2.6. a 2.7. dovolania smerujú proti rozhodnutiu odvolacieho súdu v tej časti, v ktorej bol rozsudok súdu prvej inštancie zrušený a vec mu bola vrátená na ďalšie konanie. V zmysle jednoznačnej zákonnej úpravy i konštantnej judikatúry dovolacieho súdu (napr. sp. zn. 8Cdo/183/2017) je možno vysloviť záver, že pokiaľ ide o otázky vymedzené pod písmenami b) až e) nie je v tejto časti dovolanie prípustné a je namieste dovolanie v tejto časti odmietnuť podľa ustanovenia § 447 písm. c) CSP.

9.1. Ako možno vyvodiť z predchádzajúceho textu, jedinou právnou otázkou vymedzenou dovolateľom, ktorá spĺňa podmienku prípustnosti z hľadiska predmetu, je otázka označená písmenom a) v bode 4.1. tohto rozsudku a na strane 2 dovolania žalobcu, resp. v bodoch 2.1. až 2.5. dovolania. Aby na základe dovolania podaného podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) CSP mohlo byť rozhodnutie odvolacieho súdu podrobené meritórnemu dovolaciemu prieskumu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 432 ods. 1 CSP), musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti dovolania zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré, okrem iného, patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP (porovnaj sp. zn. 2Cdo/203/2016, 6Cdo/113/2017, 7Cdo/95/2017). K posúdeniu dôvodnosti dovolania (či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení) môže dovolací súd pristúpiť, len ak sú splnené uvedené predpoklady (po prijatí záveru o prípustnosti dovolania). Aj právna úprava dovolacieho konania obsiahnutá v CSP, podobne ako predchádzajúca právna úprava, totiž dôsledne odlišuje prípustnosť a dôvodnosť dovolania.

9.2. So zreteľom na dovolaciu argumentáciu žalobcu treba osobitne pre daný prípad zdôrazniť, že otázkou relevantnou podľa § 421 ods. 1 CSP môže byť výlučne (iba tá) právna otázka, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil svoje rozhodnutie.

10. Každé podanie (vrátane dovolania) posudzuje aj dovolací súd podľa jeho obsahu (§ 124 ods. 1 CSP).

10.1. Žalobcom podané dovolanie za relevantnú v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP označuje otázku, či „je možné domáhať sa voči Slovenskej republike ako právnickej osobe povinnosti zdržania sa pokračovania v protiprávnom konaní spočívajúcom v zásahu do súkromia (ochrany osobnosti) a povinnosti odstránenia protiprávneho stavu, napríklad podľa zákona o zodpovednosti za škodu; osobitne či právny poriadok Slovenskej republiky umožňuje úspešné uplatnenie negatívneho a reštitučného petitu v prejednávacom prípade, hoci aj v intenciách zákona o zodpovednosti za škodu.“ Z jej obsahu a z obsahu ďalších častí dovolania možno vyvodiť záver, že žalobca sa domnieva, že odvolací súd nesprávne právne posúdil otázku, či sa možno domáhať voči štátu negatívneho a reštitučného petitu v zmysle ustanovení zák. č. 514/2003 Z. z., resp. iných právnych predpisov. Táto otázka ešte nebola predmetom rozhodovania dovolacieho súdu, odvolací súd na jej riešení založil svoje potvrdzujúce rozhodnutie (body 39. až 41.), dovolanie je preto v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) CSP prípustné. Vzhľadom k obsahu rozsudku odvolacieho súdu, ktorý posudzoval („riešil“) možnosť žalovať Slovenskú republiku v daných súvislostiach len podľa zákona č. 514/2003 Z. z., dovolací súd sa zaoberal len otázkou možnosti požadovať konkretizované petity podľa tohto zákona, pretože na výklade tohto zákona je napadnuté rozhodnutie krajského súdu založené („záviselo“). Pokiaľ dovolateľ naznačuje, že by mohlo byť možné žalovať Slovenskú republiku na základe ním uvedených skutkových okolností o predmetné petity podľa inej právnej úpravy (žalobou o plnenie a pod.), tak touto otázkou sa odvolací súd nezaoberal, a teda nie je spôsobilým predmetom dovolacieho prieskumu. Pokiaľ ide o formuláciu naznačujúcu ochranu osobnosti (vymedzenie otázky označenej písm. a) prvá časť vety), dovolací súd uvádza, že odvolací súd sa vypořiadal s argumentáciou žalobcu v odvolacom konaní pokiaľ ide o použitie § 11 Občianskeho zákonníka a nasl. voči žalovanej, ale v dovolaní voči tejto argumentácii odvolacieho súdu, prečo nie je žalovaná vecne legitimovaná v konaní o ochranu osobnosti ďalšia argumentácia absentuje, a preto sa s ňou dovolací súd osobitne nezapodieval.

11. Podľa ustanovenia § 17 ods. 1 a 2 zák. č. 514/2003 Z. z. uhrádza sa skutočná škoda a ušlý zisk, ak osobitný predpis neustanovuje inak. V prípade, ak iba samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadost'učinením vzhľadom na ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom, uhrádza sa aj nemajetková ujma v peniazoch, ak nie je možné uspokojiť ju inak.

11.1. Podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zák. č. 514/2003 Z. z., ak § 26 neustanovuje inak, právne vzťahy vrátane predbežného prerokovania nároku podľa tohto zákona sa spravujú Občianskym zákonníkom.

11.2. Podľa ustanovenia § 442 ods. 3 Občianskeho zákonníka škoda sa uhrádza v peniazoch; ak však o to poškodený požiada a ak je to možné a účelné, uhrádza sa škoda uvedením do predošlého stavu.

11.3. Podľa ustanovenia § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov, a aby mu bolo dané primerané zadost'učinenie.

12. Pokiaľ ide o predmetnú právnu otázku vymedzenú dovolateľom odvolací súd uviedol, že zmyslom a účelom zákona č. 514/2003 Z. z. nie je odstránenie závadného stavu, ktorý vznikol nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom, ale poskytnutie materiálneho odškodnenia, resp. poskytnutie určitej morálnej satisfakcie aj v podobe finančnej náhrady, za už vzniknutú ujmu ako následok pochybenia štátneho orgánu, za ktoré nesie zodpovednosť štát; v režime zákona č. 514/2003 Z. z. preto neprichádza do úvahy náhrada škody formou zdržovacej žaloby, ktorá má iba preventívnu funkciu, ani žaloby odstraňovacej, ktorá plní funkciu reštitučnú a už vôbec nie žaloby požadujúcej, aby súd v civilnom sporovom konaní uložil štátnemu orgánu povinnosť niečo konať, či nekonať. Pokiaľ aj zákon č. 514/2003 Z. z. hovorí o tzv. „inom uspokojení nemajetkovej ujmy“, odvolací súd zastával názor, že týmto sa nepochybné myslí morálna satisfakcia (zadost'učinenie) za nezákonné rozhodnutie, či nesprávny úradný postup, čo vyplýva aj z úmyslu zákonodarcu. Je zrejmé, že zavedením inštitútu náhrady nemajetkovej ujmy do zákona č. 514/2003 Z. z. tak do určitej miery (prípustnej zákonom) môže dochádzať k prelínaniu sa prvkov poskytovanej náhrady podľa zákona č. 514/2003 Z. z. s prvkami ochrany osobnosti podľa Občianskeho zákonníka; účelom zákona č. 514/2003 Z. z. však nie je toto

konanie nahrádzať.

13. Dovolateľ s právnymi názormi odvolacieho súdu nesúhlasil, uviedol, že zákon č. 514/2003 Z. z. priznáva možnosť dožadovať sa zdržania protiprávnych zásahov (negatívny petit) aj požadovať nepeňažnú nápravu formou odstránenia protiprávneho stavu, ak je to objektívne možné (reštitučný petit). Ak by tomu tak aj nebolo, povinnosť Slovenskej republiky, a teda aj súdov Slovenskej republiky, je aplikovať Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd, z ktorého vyplýva, že z protiprávneho použitia ITP je povinnosť zničiť všetky Záznamy a Iné výsledky. Bolo teda povinnosťou odvolacieho súdu hľadať právo pre naplnenie tejto povinnosti. Ak podľa krajského súdu zák. č. 514/2003 Z. z. explicitne neumožňuje uplatnenie negatívneho a reštitučného petitu, tak v zmysle čl. 2 až 4 CSP môže takúto právnu úpravu aj dotvoriť. Pripomenul, že dovŕšiť právnu ochranu odmietli (po usmernení ústavného súdu) Najvyšší súd SR v rámci správneho súdnictva, Krajský súd v Bratislave v rámci výkonu dohľadu podľa § 7 zák. č. 166/2003 Z. z., aj samotná SIS. Je podľa neho povinnosťou civilného súdu, aby túto právnu ochranu dovŕšil sám v rámci tzv. zostatkovej právomoci.

14. Podľa názoru odvolacieho súdu, pokiaľ odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie (v tej časti, ktorá je predmetom dovolania v zmysle ustanovenia § 421 CSP) postupoval správne a vec i správne právne posúdil.

15. Dovolací súd v prvom rade poukazuje na východiská, z ktorých vychádzal dovolateľ pri podaní žaloby, pričom je potrebné priznať, že žalobca nenesie žiadnu podstatnú vinu na okolnosti spôsobenej zmenou judikatúry a rozhodovacej praxe Ústavného súdu SR, ktorý k nej pristúpil na základe rozhodnutí Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“), najmä vo veciach Varga vs. Slovensko spojené sťažnosti č. 58361/12 a Haščák vs. Slovensko spojené sťažnosti č. 58359/12.

15.1. Žalobca v podanej žalobe, ako aj opakovane vo svojich ďalších podaniach vrátane dovolania uviedol, že žalobu v zmysle zák. č. 514/2003 Z. z. podáva na základe inštrukcie Ústavného súdu SR, ktorá bola vyvodená z obsahu nálezu zo 6. marca 2012 sp. zn. III. ÚS 97/2012, ktorý v danom čase sťažnosť C. X., týkajúcu sa postupu SIS odmietol, a v odôvodnení uviedol, že vychádzajúc z princípu subsidiarity zásahov ústavného súdu do právomoci ostatných orgánov verejnej moci, odkázal na občianskoprávnu úpravu ochrany súkromia v konaniach o ochranu osobnosti podľa § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka. Odkázal zároveň na zákon č. 514/2003 Z. z., na ktorý poukázal i samotný zákon č. 166/2003 Z. z. Ústavný súd SR konštatoval nedostatok vlastnej právomoci. Po rozhodnutí ESLP Varga vs. Slovensko č. 58361/12 však ústavný súd novým nálezom z 12. októbra 2023, obnovil konanie na ústavnom súde sp. zn. III. ÚS 97/2012, pričom výrok, ktorým bola čiastočne odmietnutá pôvodná sťažnosť C., ústavný súd zrušil. Podklad, na ktorom zakladal žalobca prípustnosť a potenciálny úspech svojej civilnej žaloby podľa ustanovení o ochrane osobnosti resp. podľa zákona č. 514/2003 Z. z., teda že ide o správny prostriedok nápravy, zanikol. Nielen tento fakt však zásadne oslabuje argumentačnú silu tvrdení žalobcu, ale aj následný postup a rozhodnutia ústavného súdu. Ústavný súd SR v uznesení z 08. 11. 2023 sp. zn. IV. ÚS 577/2023, ktorým bol odmietnutý návrh žalobcu na obnovu konania sp. zn. I. ÚS 125/2012, uviedol: „Ústavný súd poznamenáva, že vzhľadom na závery vyslovené v náleze č. k. III. ÚS 611/2022-62 má navrhovateľ v súčasnej situácii k dispozícii účinný prostriedok nápravy, ktorým je ústavná sťažnosť proti postupu SIS spočívajúcemu v jej nečinnosti, pokiaľ ide o povinnosť zničiť primárny a sekundárny materiál získaný použitím ITP.“ (porovnaj III. ÚS 117/2023-64). Ústavný súd vo svojej najnovšej rozhodovacej praxi vychádzajúc z rozhodnutí ESLP týkajúcich sa žalobcu a C. upriamil pozornosť práve na postup SIS. Kľúčový argument žalobcu, na ktorom je postavená jeho žalobná a ďalšia procesná argumentácia, t. j. že podanie civilnej žaloby v zmysle zák. č. 514/2003 Z. z. (ale i § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka) je vlastne jeho poslednou možnosťou ako ochrániť svoje súkromie, bol vývojom judikatúry prekonaný a nemožno ho považovať za opodstatnený. Rozhodnutie (rozhodnutia) ústavného súdu, na ktoré odkazoval žalobca, boli zrušené a vtedajšie názory ústavného súdu boli vplyvom vývoja prekonané.

15.2. Odhliadnuc od skutočností uvedených v predchádzajúcom bode je potrebné poukázať aj na skutočnosť, že nálezom ústavného súdu z 20. novembra 2012 sp. zn. III. ÚS 97/2012 bolo

konštatované porušenie základných práv C. X. a „v rozsahu týkajúcom sa“ tohto sťažovateľa boli súhlasy krajského súdu s použitím ITP zrušené. Netýkali sa tak žalobcu, ani dovolací súd nemá vedomosť, že by rozhodnutím ústavného súdu došlo k zrušeniu predmetných rozhodnutí „týkajúcich sa“ žalobcu, ani ku konštatácii porušenia jeho základných práv rozhodnutím Ústavného súdu SR. Jeho ústavná sťažnosť obdobná tej, ktorá bola predmetom konania na ústavnom súde pod sp. zn. III. ÚS 97/2012 v prípade sťažovateľa C. X., bola odmietnutá ako oneskorene podaná a neskôr (po rozhodnutí EŠLP), ani ústavný súd konanie o nej neobnovil.

15.3. Už len tieto samotné dôvody opreté o najnovšiu judikatúru ústavného súdu i EŠLP odôvodňujú správnosť záverov odvolacieho súdu, podľa ktorého nemožno v zmysle zákona č. 514/2003 Z. z. žalovať tie časti petitu, ktoré nazval žalobca negatívnym a reštitučným petitom a to, z dôvodu existencie účinného prostriedku nápravy, ktorý si svojou rozhodovacou činnosťou osvojil ústavný súd o. i. z dôvodov nejasnej právnej úpravy, ktorú konštatoval i EŠLP.

16. Napriek uvedenému sa dovolací súd zaoberal vo vyššie ohraničenom rozsahu právnou otázkou, keďže bola vymedzená zákonným spôsobom. Pre vyriešenie preskúmvanej právnej otázky sa dovolací súd zaoberal výkladom ustanovenia § 17 ods. 1 a najmä ods. 2 zák. č. 514/2003 Z. z., jeho účelom, jazykovým vyjadrením, vzájomným vzťahom pokiaľ ide o miesto v zákone č. 514/003 Z. z., ale i prepojením na iné právne predpisy najmä v súvislosti s ustanovením § 25 tohto predpisu.

16.1. Zmyslom a účelom právneho predpisu je v prípade uvedeného zákona ochrana základného práva na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom v zmysle čl. 46 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (sp. zn. 4Cdo/183/2009). Účelom zákona je náprava nezákonnosti a nesprávnosti pri výkone pôsobností orgánov verejnej moci až takpovediac v následnom rade. To znamená, že jeho úlohou nie je napraviť nezákonnosť rozhodnutí a nesprávnosť úradných postupov, príp. nečinnosti orgánov verejnej moci v inštančnom postupe. Úlohou zákona č. 514/2003 Z. z. nie je priamo napravovať pochybenia, nezákonnosti, mocenským vynútením v rámci vzťahu nadriadenosti a podriadenosti. Úlohou súdu v tomto konaní je vyodenie zodpovednosti v občianskoprávnom zmysle tohto pojmu a náhrada škody, ktorá nezákonným rozhodnutím, alebo nesprávnym úradným postupom orgánu verejnej moci poškodenému vznikla. Štát vystupuje v súdnom konaní ako strana sporu, ktorá je s druhou stranou vo vzťahu rovnosti. Ako je uvedené vyššie, nároky zo zákona č. 514/2003 Z. z. sa viažu s ustanovením čl. 46 ods. 3 Ústavy SR. Avšak pri porušení povinností v zmysle zákona č. 166/2003 Z. z. ide o nápravu pochybení štátneho orgánu, ktorý podľa tohto zákona vystupuje v mocensky nadriadenej pozícii voči fyzickej osobe, voči ktorej boli ITP použité a bolo zasiahnuté do jej základných práv a slobôd. Viaže sa k ustanoveniam § 46 ods. 1 a 2 Ústavy SR. V civilnom konaní podľa zákona č. 514/2003 Z. z. nemožno bez ďalšieho žiadať, aby súd ukladal povinnosti štátu, ktoré mu vyplývajú z verejnoprávnych predpisov. Za normálnych okolností k takýmto prípadom nedochádza, nakoľko právne predpisy v oblasti administratívneho práva, trestného práva procesného, i civilného procesu upravujú inštančný, príp. procesný postup, ktorý dáva fyzickej osobe, do práv ktorej sa neoprávnene zasahuje (zasahovalo) možnosť, aby žiadala odstránenie nezákonnosti, odstránenie nečinnosti, jednoducho výkon verejnej moci v súlade so zákonom. V predmetnom prípade však špecifické postavenie SIS a osobitný mechanizmus zákona č. 188/2003 Z. z. a zákona č. 46/1993 Z. z. neumožňujú tradičný inštančný postup a rovnako je SIS vyňatá z spôsobilosti správnych súdov. Takisto ani štátnym orgánom, ktoré sa podieľajú na jej kreácii, resp. disponujú niektorými čiastkovými kontrolnými právomocami (vláda SR, Národná rada SR, prípadne súd podľa zákona č. 188/2003 Z. z.) nezveruje zákon právomoc vymáhať voči SIS dodržiavanie jej povinností vyplývajúcej z (verejnoprávneho) zákona č. 188/2003 Z. z. Preto je pochopiteľné, že žalobca sa na základe (už prekonanej) judikatúry ústavného súdu domáhal uvedených povinností voči štátu v zmysle zákona č. 514/2003 Z. z. Nič to však nemení na závere, že tento postup nebol správny a v rozsahu, v akom je žaloba predmetom tohto dovolacieho konania podľa prípustnej dovolacej otázky, je nedôvodná. Bolo by v rozpore s princípom delby moci, ak by takýto nedostatok úpravy zo strany zákonodarcu bol nahradený tzv. zostatkovou právomocou súdu v civilnom konaní, ktorej účel je úplne iný, ako vynucovať dodržiavanie verejnoprávnych predpisov orgánmi verejnej moci, ktoré patria do iných zložiek moci. Takisto ako nemožno podľa zákona č. 514/2003 Z. z. žalovať štát zastúpený vládou SR na

odstránenie protiprávneho stavu založeného jej rozhodnutím. Ako je uvedené vyššie, vývojom judikatúry došlo k ustáleniu procesného postupu (viď bod 15.), ktorým môže žalobca dosiahnuť nápravu, ktorej sa v tomto konaní domáha tzv. negatívnym a reštitučným petitom. Nemožno teda hovoriť o odopretí spravodlivosti, nakoľko existuje prípustná možnosť nápravy judikovaná orgánom (ústavným súdom), ktorý sa na nej môže podieľať.

17. Pokiaľ ide o samotné dva druhy petitov dovoľuje si dovolací súd poukázať na povahu zákona č. 166/2003 Z. z., ktorý je svojou povahou jednoznačne právnym predpisom verejnoprávnym. Nárok na náhradu škody proti štátu v zmysle zákona č. 514/2003 Z. z. je občianskoprávnym nárokom. Prejednanie takéhoto nároku ako aj rozhodnutie o ňom patrí do právomoci všeobecného súdu (sp. zn. 6Cdo/7/2012). Vzťahy upravené normami súkromného práva sú založené na princípoch právnej rovnosti ich subjektov. Práva a povinnosti tvoriace obsah súkromnoprávných vzťahov vznikajú na základe prejavu vôle vyplývajúceho z princípu autonómie ich subjektov. To znamená, že jeden z účastníkov súkromnoprávneho vzťahu nie je oprávnený jednostranne ukladať povinnosti druhému účastníkovi a ani sám autoritatívne vynucovať splnenie povinností druhého účastníka súkromnoprávneho vzťahu. Verejnoprávne vzťahy sú založené na nerovnom právnom postavení ich subjektov, pretože orgány verejnej moci rozhodujú o právach a povinnostiach účastníkov na báze autoritatívnosti (ide o vzťahy vertikálne), (18Komp/4/2022). Nie je však prípustné obchádzať výkon právomoci iných orgánov verejnej moci a z neho vyplývajúcu príslušnosť správneho súdnictva prostredníctvom žaloby v civilnom sporovom konaní; civilný súd totiž nemôže v konaní o takejto žalobe konštatovať právne skutočnosti, ktoré majú byť výsledkom činnosti týchto orgánov (porovnaj uznesenie kompetenčného senátu sp. zn. 1KO/7/2021, príp. 18Komp/4/2022).

17.1. Na základe postulátov vyplývajúcich z rozhodnutí citovaných v predchádzajúcom bode, existujúca judikatúra vylučuje právomoc súdu v civilnom konaní ukladať štátu povinnosti, ktoré mu vyplývajú z verejnoprávných vzťahov. Tie časti petitu, ktoré žalobca označuje za negatívny a reštitučný petit predstavujú výkon verejnoprávných povinností SIS a nemôžu byť predmetom civilného konania.

17.2. Pokiaľ ide o náznaky argumentácie, že by vyhovie predmetným druhom petitov umožňovalo ustanovenie § 17 ods. 2 zák. č. 514/2003 Z. z., ktoré upravuje možnosť uspokojiť ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom „inak“, táto formulácia nezahŕňa možnosť žiadať od orgánu verejnej moci, ktorým bezpochyby je aj SIS, aby v rámci výkonu svojich právomocí a zákonných povinností postupovala v súlade so zákonom. Podľa názoru dovolacieho súdu z jazykového vyjadrenia ustanovenia § 17 ods. 2 možno vyvodiť, že upravuje otázku zadost'učinenia za nezákonné rozhodnutie alebo nesprávny úradný postup, teda satisfakciu. V danom prípade si možno pomôcť aj ustanovením § 13 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva (negatívny petit) na ochranu jej osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov (reštitučný petit), a aby jej bolo dané primerané zadost'učinenie (satisfakčný petit). Na rozdiel od § 13 Občianskeho zákonníka ustanovenie § 17 ods. 2 zák. č. 514/2003 Z. z. upravuje iba satisfakciu (najmä morálnu), ale nie je podľa neho možné žiadať negatívne a reštitučné nároky. V prípade nedostatočnej morálnej satisfakcie predmetné ustanovenie upravuje možnosť priznať náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Stále ale ide o morálnu satisfakciu.

18. Subsidiarita aplikácie (§ 15 zák. č. 514/2003 Z. z.) Občianskeho zákonníka odôvodňuje, že v istých prípadoch by bolo možné uvažovať o aplikácii ustanovenia § 442 ods. 3 Občianskeho zákonníka. To, čo však v „reštitučnom“ petite žiada žalobca, nie je také navrátenie do pôvodného stavu, ako zamýšľa zákonodarca pri § 442 ods. 3 Občianskeho zákonníka, ale výkon právomoci orgánu verejnej moci, ktorá mu je zverená zákonom, pri ktorej disponuje verejnoprávnou právomocou a autoritou orgánu verejnej moci. Treba brať zreteľ aj na skutočnosť, že v zmysle ustanovenia § 442 ods. 3 Občianskeho zákonníka je možné „uhradiť škodu“ „reštitúciou“ vtedy, ak je navrátenie do pôvodného stavu možné. V podmienkach prejednávanej veci by to predstavovalo, že je možné uloženie povinnosti žalovanej, aby odstránila porušenie práv žalobcu. Keďže však žalovaná povinnosť vyplýva z nečinnosti SIS pri vykonávaní jej povinností v zmysle zákona č. 188/2003 Z. z., ktorý je verejnoprávnym predpisom, chýba súdu v civilnom konaní zákonné splnomocnenie na uloženie takejto povinnosti v zmysle čl. 2 ods.

2 Ústavy SR, a preto navrátenie do predošlého stavu nie je možné a nie sú teda naplnené podmienky na aplikáciu ustanovenia § 442 ods. 3 Občianskeho zákonníka. Takáto náprava je zverená súdnej moci v správnom súdnictve (čl. 46 ods. 2 Ústavy SR), prípadne Ústavnému súdu SR v jeho univerzálnej zrušovacej a prikazovacej právomoci podľa čl. 127 ods. 2 Ústavy SR. Práve cesta prostredníctvom priamo SIS, resp. pri jej nečinnosti prostredníctvom žaloby ústavnému súdu, predstavuje procesný prostriedok žalobcu na odstránenie porušenia jeho práv pri dosiahnutí cieľov, ktoré formuloval vo svojej žalobe v negatívnom i reštitučnom petite (viď IV. ÚS 577/2023, príp. III. ÚS 611/2022-62).

19. Dovolací súd na základe uvedeného konštatuje, že dovolanie v časti namietajúcej nesprávne právne posúdenie veci v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP čiastočne nie je prípustné a čiastočne je síce prípustné, ale nie je dôvodné. Vzhľadom na uvedené dovolanie ako celok zamietol (§ 448 CSP).

20. Žalovaná bola v dovolacom konaní úspešná, najvyšší súd jej však trovy dovolacieho konania nepriznal, lebo jej žiadne nevznikli.

21. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.